

[Peter Nielsen.]

gør sin store nytte ved at vise England, at det ikke kun er den danske regering, der protesterer, men at den har hele det danske folketing bag sig i denne protest. Når det samme sker i andre lande, mon der så ikke er skabt et vist klima for, at England hurtigt heler bruddet i EFTA? Vi står jo vedvarende fra dansk side fast på EFTA-traktaten og på folketingets udtalelser af 1961, som jo også blev vedtaget med venstres stemmer; at vi skulle tage nye principielle standpunkter nu, skulle vel være unødvendigt. Ganske vist kan situationen hurtigt ændre sig, men folketinget kan jo nok handle hurtigt og har før vist at kunne tage en beslutning fra den ene dag til den anden, ja, i løbet af få timer. Derfor mener jeg, at vi i dag for så vidt godt kan nøjes med at tage den højtærede udenrigsministers tale til efterretning.

Formanden: For at der ikke skal være nogen som helst tvivl, vil jeg gerne meddele, at forretningsordenen tillader den, der både er ordfører for forespørgerne og samtidig partiordfører, en samlet taletid på 1 time. De øvrige ordførere har ½ time.

Poul Møller: Efter opklaringen af dette interessante problem skal jeg gå videre med det emne, vi skal drøfte.

Jeg takker den højtærede udenrigsminister for den redegørelse, han gav i formiddags foranlediget af vor forespørgsel. Jeg synes, den indeholdt mange konkrete og værdifulde informationer og oplysninger til tinget, men jeg synes til gengæld ikke, at den i sine politiske afsnit gav udtryk for den stærke følelse af skuffelse, som det danske folk må nære efter det, der er sket med den britiske beslutning den 26. oktober om at forhøje toldsatserne ekstraordinært med 15 pct.

Hvad angår den europæiske situation, deler jeg ganske det pessimistiske syn, som den højtærede udenrigsminister lagde for dagen. Det er jo således med Europa i øjeblikket, at det svarer stort set til det, vi ser, hvis vi ser ud ad vinduet i dag: mørke midt på dagen. Det skulle være Europatankens zenit, vi oplevede i disse år, hvor de europæiske markedsdannelser skulle samles, og hvor vi skulle være kommet

langt frem imod et samlet Europa, men sortsynet er ved at overtage optimismens plads. Mange spørger bekymret i denne time: kan den europæiske tanke overhovedet bære igennem de vanskeligheder, der nu møder den? Vil nynationalismen — som man har kaldt det — især fra stormagternes side fortrænge de mangeårige bestræbelser på at skabe et større marked? Vil den gamle suverænitetstankegang være så stærk, så den sprænger fuldstændigt de forsøg, der er blevet gjort ud fra idealistiske, økonomiske og politiske motiver i 1950erne på at samle den gamle verdensdel? Er velstandens følge den, at man ikke længere tænker i fælles baner og på sammenholdets betydning, men i stedet for tænker på sin egen lille Hassan i første række? Alle disse betænkeligheder og synspunkter gik for så vidt som en undertone i den højtærede udenrigsministers tale. Han nævnte en række problemer; jeg vil også gerne tage fat på nogle af dem.

Der er først fællesmarkedets problemer. De er naturligvis ikke i første omgang vore problemer; vi er ikke medlem af fællesmarkedet, men vi har alle sammen en fornemmelse af, at sammenbrud af fællesmarkedet vil få følger for den europæiske tanke. Det er dynamikken i fællesmarkedet, der, alt taget i betragtning, i disse år har været det, der drev Europatanken videre frem; det var kernen i det. Selv om vi var udenfor, var vi ikke i tvivl om, at dette var den europæiske tanks centrum; det var herfra initiativet måtte udgå til en større samling af Europa; det var her, man måtte skabe det egentlige store marked, mens vi andre skabte vore nødvendige foranstaltninger.

Det sammenbrud, som den højtærede udenrigsminister vel ikke talte om, men den krise, han nævnte der var inden for fællesmarkedet, skyldes jo — som vi ved — bl. a. uenigheden om kornpriserne, men hænger også sammen med rent politiske spørgsmål. Den fransk-tyske uenighed om den multilaterale atomstyrke spiller jo her en væsentlig rolle og kan også, når disse to problemer går sammen op i en spids, føre til sammenbruddet for dette europæiske markedssamfund.

De Gaulles trusler har vi alle læst, og vi ved jo godt, at der ofte forekommer